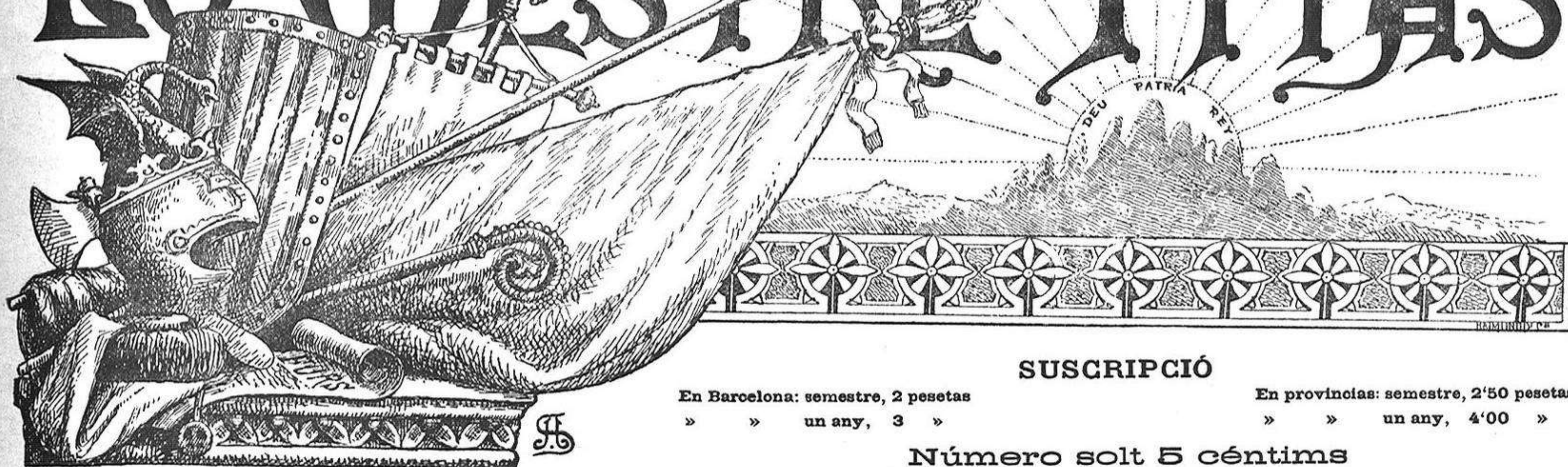

LO MESTRE TITAS

SUSCRIPCIÓ

En Barcelona: semestre, 2 pesetas
» » un any, 3 »

En províncias: semestre, 2'50 pesetas
» » un any, 4'00 »

Número solt 5 céntims

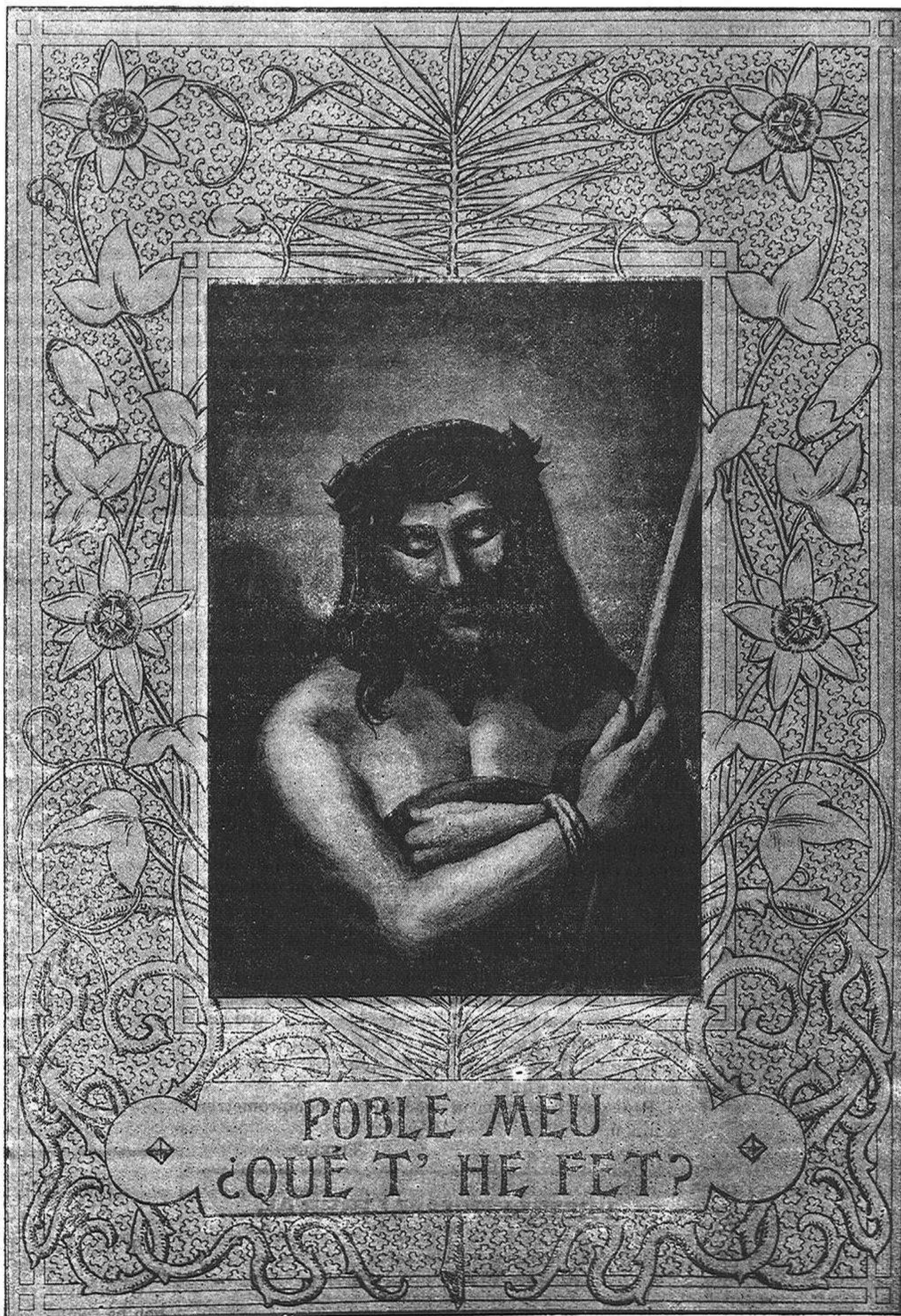
SEMANA SANTA

Deixém per un moment las lluytas políticas, olvidém un instant tan sols las disputas dels homes y fixemnos en los misteris sagrats que nostra Santa Mare la Iglesia Católica posa á la consideració dels fiels cristians durant los próximos días de Senmana Santa.

Felís mil voltas lo creyent que pot recullirse en lo temple aquestos días y reflexionar un poch sobre la vida de Jesús, que vingué, fentse home sens deixar de ser Deu, á redimir á la humanitat y á obrir-li de nou las portas del Cel, tancadas á conseqüencia del peccat de nostres primers pares.

¡Quíns días aquestos de dolsa y sublim melancolia y de grata y eloqüent tristesa!

Res més patétich per un bon cristiá que las hermosas y significativas ceremonias dels sacerdots en eixos días, en los quals, entre 'ls queixosos cants dels ministros de Deu y 'ls tristos sonidos

dels instruments y en la semi-obscuritat del temple, pot un reconcentrar en sí sas potencias y meditar una miqueta sobre 'l grandiosísim Misteri de la Redempció, que 'ns obliga ab sa sublimitat á postrarnos confosos y contrits, per lo mal que sabém correspondre á tanta grandesa y sacrifici y amor.

Fem, donchs, promesa y resolució ferma de no ofendremés á Qui sofrí per nosaltres tan terribles y cruhents martiris y oferí sa preciosa vida para redimirnos del peccat y obrirnos las portas de la celestial Jerusalem.

Femnos dignes de son intens amor, trevallém sens descans y en la mesura de nostras pobras forsas per lo regnat de la Fe, pera que aixís pogám veure de nou establerta en nostra Espanya la Unitat Católica, fonament insubstituible de nostre benestar moral y material.

SAID.

DE RE CATHOLICA

IV

Provat d'una manera clara y categórica la impossibilitat moral en que 's trovan los catòlics d'apellidarse lliberals, y professar aquest credo y aquesta doctrina, per ser condemnada per la Iglesia, Papas y Prelats, lògicament y sens cap esforç se deduïeix l'afirmació ab que terminavam nostre primer article, aixó es, que 'ls catòlics se trovan en l'includible deber de combatre cara á cara al lliberalisme, se presenti com se presenti y ahont se presenti, ab lo periódich, ab lo follet, ab la novela, ab la música, ab l'art, ab l'espasa si l'espasa es precisa.

La veritat es una, immutable y eterna com Deu, de Qui procedeix, y qui no está ab ella está en contra d'ella, perque de la mateixa manera que no hi ha dret contra 'l dret, no hi ha veritat contra la veritat, y tot lo que no es veritat, es error, y tot lo que no es error, es lo que es, es dir, es la veritat.

La dipositaria de la veritat es l'Iglesia, y tot lo que está contra l'Iglesia es error, perque está contra la veritat, y error es per lo tant lo lliberalisme, perque presenta afirmacions contraries á las afirmacions de l'Iglesia, y, per consegüent, lo deber dels catòlics es combatre á tot error, y per ende al lliberalisme, que avuy es lo resum de todas las heretjias, ja que todas las condensa, y las compendia, y las reuneix ab la més satànica habilitat.

Y aquí acabariam si no fos que, com portada per la má, surgeix una importantíssima qüestió, que 's resum en las següents preguntes que 'm podrien fer, ab visos d'argument *ad hominem*, si no estés, com estich, resolt á abordarlas de frente.

«¿Per qué—'m podrien dir—si aixó es aixís, cóm s'explica que hi hagi tants catòlics, que, ó són indiferents, ó 's titulan ab satisfacció lliberals, y apoyan y secundan los plans y 'ls principis lliberals, sobre tot en política, estant al costat de governs lliberals, adorant lleys lliberals, executant procediments lliberals? ¿Tal volta aixó no es veritat? ¿No 's fundan ab paraules del gloriós Lleó XIII? ¿No diuhen que acatan sas ordres y sos consells?»

Concretém, donchs.

Fins ara sols haviam parlat en tésis general, ni per Espanya, ni per Fransa, ni pels Marrochs; parlavam per tots sens dirigirnos á ningú.

No 'ns espanta 'l concretar las qüestions, ni l'extremarlas tampoch, quan estem segurs de possehir la veritat y d'estar en lo cert.

Concretém, donchs, la qüestió á Espanya.

Y pera que 's vegi que anem drets al *bulto*, diem que 'ls que 's diuhen catòlics á Espanya poden dividir-se en quatre collas:

- Carlins.
- Lliberals-conservadors.
- Lliberals-fusionistas.
- Indiferents.

Aquets últims son la genuina representació de l'ànima de Garibay.

En l'article pròxim parlarém concretament sobre aixó, y desvaneixerém *los piadosos dubtes* que entranyan las preguntas anteriors.

Per avuy sols cal saber que ho farém; y que ho farém sens consideracions, clar y catalá, fort y alt, concret y precis, que en los negocis de l'ànima son criminals las cobardias y fins los simples dubtes y vacilacions.

ROGER DE LLURIA.

CARTAS DESCLOSAS

De Pere á Joan

II

Molt simpátich amich y deixeble del Mestre Titas: Enterat de la seva, dech dirli que no tinch per qué arrepenirme de lo manifestat en ma anterior. Tot l'edifici de rahons que vosté aixeca cau, á mon entendre, per la sua base: *Quod nimis probat, nihil probat*, diuhen allá en l'aula de Filosofia, y al dirme vosté "que es impossible (s'ha d'entendre *moralment* par-

lant) convertir al poble tot", no es per cert igual á procurar que hi hagi lo número de personas bonas suficiente, pera que Deu tinga compassió d'un pobre Reyalme, que es de lo que un servidor de vosté tracto; aixís es, donchs, que queda per terra lo seu primer argument. Y com tinch propòsit fet de no parlar molt sinó be, y per altra part com no soch home de tocar molts pitos sinó un cada vegada y que soni fort, perque hasta 'ls de més lluny ho sentin; d'aquí es, senyor Joan, que'm veig en lo sensible cas d'haver de posar aquí punt, esperant per continuar ocupantme de la de vosté, á que tinga la franquesa de confessar que 's va equivocar en lo seu primer argument, ó donar per resposta á la present aquella que millor li sembli.

Es cosa que 's promet de la sua caballerositat son afectíssim servidor.

PERE.

De Joan á Pere

Molt senyor meu: Vaig á contestarlo ab ben pocas paraulas. Si es lo més lògich comensar la regeneració de baix á dalt, venim á la consecuencia de que per baix ha comensat la desmoralisació d'Espanya, cosa que no vull demostrar perque está en la conciencia de tothom que es al revés. Las Pastotals d'un noranta per cent de Bisbes ho confirman prou.

Vosté y un servidor desitjém alcansar un fi; volém anar á Roma, per exemple; pero jo vull anarhi pel camí més dret, y vosté hi vol anar voltant per América.

Exemple: Nostre senyor Alcalde, el metje Robert, en lloch de volguer moralisar los vehins de Barcelona, regenerantlos á domicili, ha entés que lo millor era moralisar los alcaldes de barri, enviantlos á passeig y substituhintlos per personas més sensatas.

Lo qual vol dir que molts, y l'alcalde de Barcelona, opinan com jo.

La idea de vosté es molt apostólica, pero es poch práctica.

Queda de vosté atent y afm. S. S.

JOAN.

SEÑOR ROBERT

ó

Señor alcalde mayor

Molt Sr. meu: Que vosté es un home honrat, no m' en cap dupte. Aixó 'm basta pera dirigirme á vosté y demanarli que atengui la meva súplica, que, no per ser d'en Titella, ha de mereixer l'olvit de quí ha de tenir més interés que jo en que cada instant no 's maleixin als metjes municipals, que fins avuy, casi en sa majoria, serán molt bons pera cobrar puntualment los seus honoraris, pero han demostrat que tenen tanta caritat com jo ganas de pegarme un tiro.

Lo cas es, senyor Robert, que quan los metjes de l' Ajuntament son cridats pera visitar á un pobre, responen ab molta frescura que hi aniran desseguida; pero, passen las horas, y 'ls días, y 'l Galeno no 's recorda més del pobre pacient que, enclotat al llit, no li queda més remey que sufrir y aguantar y confiarho tot á la misericordia de Deu.

¿Vol que li digui las dotzenas de cassos que jo he presentat?

Si vol saber quins son los delincuentes, també 'ls hi puch citar.

Y ara, diguim, senyor Robert. ¿No es aixó un escándol y una vergonya? ¿Que no son personas los que no tenen deu rals pera pagar las visitas? ¿De qué serveix el sou que cobran los metjes municipals? Ja que vosté ha tingut prou pit pera donar una puntada de peu, ab menos temps del que necessita vosté per una visita, á cent y pico de alcaldes de barri, clavin un altra als metjes que no compleixin la seva obligació, més sagrada que cap altre, puig se tracta dels malalts pobres que no tenen altre ausili médech que 'l que li presta, ó millor dit, deuría prestarli 'l quí cobra pera exercir una obra de misericordia.

Si no s'hi posa remey, senyor Robert, un altre día cantaré més clá que l'aigua.

Per avuy, la prudencia aconsella no comprometre á ningú.

TITELLA.

PESTILENCIA LLIBERAL

¡Personatges lliberals!
¿Qué penseu ¿qué diéu? ¿qué feu?
Veig que sols vos afarteu
de plahers materials.

Pitjor que los animals, tots haveu negat á Deu. ¿Sabeu lo que mereixeu? que us posin un morralet, que us enganxin á un carret fins que á la rahó torneu.

Deixeuvos de tonterias; los caps drets y los cors nets. Menjeu poch y siau discrets y no digueu bojerias; deixeuvos de teorias y prácticas infernals, penseu que sou racionales, no bremeu més com els ases, governeu be vostras casas y s' acabarán els mals.

Las poltronas y 'l turró son lo vostre patriotisme, lo plat es vostre heroisme y vostre Deu, el porró. Al or y prostitució tenui los cors consagrats, pero 'l Senyor té contats vostres días criminals; ja s' acosta, ja la fals, ab que sereu estripats!

¿Qué heu fet ab tans y tans anys?

No més que baladreja y en el *poble soberá* entabanarlo ab enganys. L' heu fet nadá en los estanys de las aguas corrompudas, li heu donat penas agudas, li heu dit qu'es *rey*, y el pobret quan ha volgut usá 'l dret l' heu mort ab vostras batudas.

De Deu y la Relligió l' heu anat emancipant; l' heu anat atunyinant dihentli: *carn de canó*. Digueume: ¿Aixó, es, aixó, la promesa *llibertat, fraternitat é igualtat*?

Aixó no es més que anarquia, d' aixó més be jo 'n diria vil despotisme y maldat.

L' home sense Relligió es una llum apagada, una máquina parada y un barco sense timó. Es campana sense só, es un munt de disbarats, un pilot de cors corcats, es un bot tot plé de vent, es fum de cremell pudent que apesta las societats.

Qué son, donchs, los lliberals en los diversos partits? Son los horrorosos crits de las furias infernals. Son un famé d' animals plé de tots los excrements, son els cegos instruments de la Divina Justicia per castigar la malicia dels cristians delincuentes.

No hi ha altra solució per anar la nació be, que la de Carlos seté Capdill de la Relligió. Ell es l' ilustre varó qu' está per Deu destinat per donarnos llibertat y per triumfar la justicia y escombrar tanta bruticia y tanta immoralitat.

Allisteu á las banderas dels lemas Deu, Patria y Rey, puig simbolisan la ley per gosar de millors eras. Ab ellas sereu de veras lliures, justos é il-lustrats, s' acabarán las maldats de la revolució impia, y tota la porqueria de salvatges ilibertats.

UN OFICIAL CARLISTA.

UN NOU ACTE DE VIRTUT

Hi han cosas, qu'es ben be un gasto inútil amanirlas, perque son d' aquellas que ja 's portan l'oli. O, per dirho en altres termes, hi han fets, que es ben bé temps perdut y treball en vá comentarlos,

perque son d'aquells que, malgrat a ser muts, parlan ab una eloqüencia que sobrepuja a la de totes las paraulas.

Y un d'aquests fets tan eloqüents es el quin esdevingué dias passats en la política espanyola, y del qual volíam ferne avuy esment, ja que no poguerem ferho la senmana passada.

Tractantse, donchs, d'un fet d'aytal naturalesa, ja no cal dir que l'exposarém breu y senzillament, estalviantnos, tant com podrém, els comentaris.

* *

Avans de tot convé fer memoria de que la primera de las obras de misericordia corporal es: donar beure a qui té set.

Are be: en aquí Espanya teníam a n' als socis de la Unió Conservadora, junt ab tota sa clientela, que temps há que patían verdadera fam, per no volguer férloshi lloch en Sagasta en la menjadora nacional. Ademés de fam de menjar turró, teníam també 'ls aludits polítichs una set de xuclar diners poch menys qu' insaciable.

No volém insistir sobre aquest punt, perque ab lo dit ja n' hi ha prou pera compendre quant trista y afectiva era la situació d'aquesta pobre gent, y quant s'acreditaria de tenir una ánima noble, gran y caritativa, y un cor magnánim y sensible, la persona que 's determinés a practicar ab ells las esmentadas obras de misericordia.

Molt difícil era, no obstant, poguer satisfacer las necessitats de tots, ja per sumar ells una xifra molt considerable, ja també perque, fent tant temps que dejunavan, (molts d' ells, comensant pel Jefe, ja feya un grapat d' anys) era necessari poguer disposar de molt menjá, pera omplir son ventrell, y de molts recursos, pera deixar omplertas sas butxacas.

Res, empró, de tot aixó ha sigut obstacle pera que 'ls conservadors haigin trobat una bona persona, gracias a la cual, no sols han pogut treure 'l ventre de mal any, sino qu'ella mateixa, després d'haberlos fet amos de la taula del pressupost nacional, ha posat en sas mans medis y elements pera que puguin donarse vida de prínceps, y puguin repetir alló que diuhen els felissos (ó fartissos) mortals, que 's donan tots els gustos: "boca que vols, cor que desitjas".

De modo que pels conservadors han passat, com passaren allá en Egipte, 'ls anys de la miseria, y han comensat els de l'abundancia.

Are no tenen fi ni compte las alabansas qu'aquestsafortunats vivents están prodigant a son protector (ó protectora); mes aixó es molt natural, tant perque las lleys d'un *estómach agrahit* aixís ho prescriuhen, com perque lo negre vici de la ingratitude es molt odiós y antipátich.

Per nostra part, ja tením dit al principi, que no volém fer gayres comentaris sobre aquest assumpto; aixís es qu' únicament dirém que, si 'l fet de que hem parlat no constituheix un acte de *virtut* digne de figurar al costat de las demás *virtutes* de *Doña Virtudes*, que vingui 'l bisbe *D. Camelo* (que diría en *Romero*) y qu' ho digui.

Y si l'autoritat de'n Polavieja no fa prou pes, per ésser part interesada, que vingui 'l Cardenal Sancha, assessorat pel Bisbe de Sió, y qu' ho digui ab tota sa autoritat, y qu' ho declari *urbi et orbi*.

LO DEIXEBLE DE MANRESA.

El Sr. Robert ja es alcalde de Barcelona, y segons digné, ve a fer administració, a posar la ciutat com nova, a fer economías etz., etz.....

Per ara, lo que ha fet, es..... *dimidir* a tots los alcaldes de barri.

Menos mal si ho ha fet per reventar a D. Manel cacich máxim de la provincia; ara, si ho ha fet per assegurar la elecció d' altres candidats, adictes, per supuesto, aquella legalitat y aquell esperit de justicia queda de color de pastetas.

Ja ho veurém.

Ara que semblava que 'l govern se disposava a fer un cop d' home y pagar als repatriats, qual deute es mes sagrat mil vegadas que 'l de la real casa, ve lo

tio *Paco* ab la rebaixa, y per sarcasme, me 'ls planta un duro cada mes..... perque fassin cantá un cego.

Y encara hi ha homes, que passen per serios, y creuhen que 'l ministeri actual farà y deixarà de fer.

¡Burros!

¡O pillos!

¡O panxa contents!

Solament aquestas castas de gent poden *creure* ab la regeneració tan sarandejada.

Y apropósit de repatriats.

A Toledo, los repatriats feren una manifestació pera lograr del govern que se 'ls pagués, y al efecte visitaren a las autoritats y demás personas influents de la ciutat pera que apoyessin la seva justa demanda. Tothom va rébrels y va escoltarlos.

Es a dir, tothom no.

Perque l' Exm. é Ilm. Sr. Cardenal Sancha 'ls va clavar la porta pels bigotis.

Ell sabrá 'l per qué.

Hi ha quí assegura que las próximas eleccions serán causa d' una crisis en el Ministeri.

Nosaltres ho creyem.

Y ademés, creyem que, segons com vaigin las cosas, caurá 'l Ministeri en pes.

Y sino, ja 'ns en cuidarém nosaltres.

Y de que no s' aixequi més.

Ha comensat a publicarse a l' Habana un diari carlista titulat. *La Regeneración Española*.

Ho celebrém de veras.

El Correo de Zamora, periódich carlista de dita ciutat, ha publicat un magnífich número extraordinari ab profusió de grabats representant los *Passos* que s' exhibeixen en las professons de Senmana Santa.

També anuncia las principals casas de comers de aquella important ciutat.

Recorda nostre estimat colega *El Correo Catalán* que 'l célebre diputat progressista en Moncasi, sempre que s' aixecava a parlar en las Corts del 1854, repetía aquestas paraulas: ¡Fusells! ¡FUSSELLS! ¡FUSSELLS!

Donchs, també LO MESTRE TITAS, sempre que se li pregunta qu' es lo que deuria tallarse pera regenerar de veritat a Espanya, repeteix:

¡Caps! ¡Caps! ¡CAPS!

¿Qué us en sembla?

Rigurosament histórich.

Una comissió, en representació del alcalde, se presentá en casa d'un nostre amich, y li diu:

—Se tracta de nombrar alcaldes de barri a personas de reconeguda honradés. Hem pensat ab vosté, y esperém que no 'ns donará un desayre.

—Moltas gracias, pel favor; pero jo no puch de cap modo complaurels.

—¿Per qué?

—Perque soch carlista y no dech servir més que al meu Rey.

—Si precisament lo ser carlista es per nosaltres una garantia. Pénsishi bé, y ja 'ns contestará demá.

L'endemá:

—Deu lo guard, señor..... vamos, vamos, ¿ja s' hi ha pensat?

—No senyors, no; no m'hi he pensat gens ni mica. Los repetesch que no puch aceptar.

—¿Dupte de nostres propósits?

—No senyors, sino que entench que, per bonas intencions que tinguin, no arribarán allí ahont deu arribarse.

No hem cregut may ab los polaviejistas, pero menos creyém ab los silvelistas.

Los primers son bona canalla, pero tontos.

Los segons son espavilats, pero dolents.

Allá va.

Dias passats, en lo restaurant *Justín* va celebrarse un banquete de 130 cuberts en obsequi del Sr. *Muntaner*, nou governador de Girona. Los comensals eran silvelistas y polaviejistas.

Los últims, després de rebre ordres en certa casa del carrer de Caspe, feren gestions pera que desapareixés la barreja de carn y peix que figurava en la *Carte*.

Y, joh desencant! Los polaviejistas, per no promoure un escándol, se sentaren y menjaren de tot lo que se 'ls posá al devant.

Y alguns d'aquest per los quals es lletra morta la Santa Cuaresma, los he vist constantment als Jesuitas aquests días de Sants Exercicis y a las cadiras del devant.

¡Si no n'hi ha un pam de net!

GECH, ERMILLA Y PANTALONS

¡Ay senyors! ¡cóm m' embolico

ab tan grossos mal-de-caps!

¡vés are com m' ho *trafico*

per fe *historia* d' aquets *draps*!

Y no hi ha més; tinch de ferho

ja que aixís s' hem té ordenat,

pro jamay ab bon salero,

perque d' éll, n' estich faltat.

¿Qué 'n diré d' aquestas pessas?

¿cóm cantárlashi *cançons*?

¡ay Parnás! si no m' endressas,

¡que prest vaig de rodolóns!

¡Dolsa lira! ¡mussas bellas,

que tan francas sou per mí,

acosteuse a mas orellas,

que d' aixó, no 'm puch desdí!

Inspireume una miqueta,

desterreu ma pesadilla,

puig vull fer relacioneta

dels *pantalons*, *gech* y *ermilla*.

Si es que aixó mos endogala

nostras carns, y els membres tots,

enjeguemho enhoramala

tot cridant: ¡fora *sastrots*!

¿Faltarà per xó energia?

¿no tindré virilitat?

¿no 't recordas, patria mia,

qu' ets un poble..... ja..... escardat?

Si las tals prendas de roba

que 'ns fan ser tan *esquifits*

algún *sastre* 'ns las *emprova*

ja semblém més aixerits.

Mes, si a cas tenim desgracia

de tractar ab *remendons*,

traginém sens gust ni gracia

gech, *ermilla* y *pantalons*.

Y unas voltas per *franquicia*

y quan no, per molt *estrets*,

a las *modas* fem malicia

semblant tots uns *titellets*.

Ba; deixantme de *romansos*

vos diré ben cla y pintat:

en eix poble de *garbanços*

va tot vitxo mol *tibat*.

Y ab el *corte* dels francesos

que 's lluheix d' alló més bo,

se *treginan* uns *inglesos*

de gran *tono* y de *mistó*.

Presumció y sanch de gallina

ens han dut los lliberals;

(que ab gran dossis d' *estrignina*

jo voldría..... *soterrals*.)

Ab lo seu podrit *sistema*

y ab lo seu baladrear,

han format una *postema*

qu' en *gongrena* va a finir.

Quan encar tot se salvaba.....

no volguent, poble, escoltar,

bon remey se 't presentava

que volgueres despreciar.

¡T' han perdu! ja no imperan

tas antigüas Tradicions

que tu sabs quant dolsas eran

y et veyém de *trompicons*.

Per xó crech que sou indignes,

lliberals, d' anar vestits

com vesteixen homes dignes,

puig useu mol pouchs sentits.

Sols vos falta *tapa-rabos*;

dels salvatjes sou rebrech,

y ostenteu per quatre *xavos*,

pantalons, *ermilla* y *gech*.

Y per últim, tinch de dir

que sou..... barco sense quilla,

sempre indignes de vestir

pantalons, lo *gech* y *ermilla*.

Jo, creyeume; us donaria

lliberals un bon conell;

ab vestit de..... *moreria*,

vos valdria més la pell.

Llarga *túnica*, ben ample

com faldilla ab marinyech,

un turbant a lo..... *Panxa Ample*,

y..... al costat de 'n *Redembach*.....

Potsé aquest us domaria

la terrible carlofobia;

lliberals, feu llesta via

y a curar tanta hidrofobia.

ADRIAN RUIZ

Mes, ¿hont vaig ab tals pamplinas
per aquestos quatre nyaps,
qu' estobantlos las tunyinas
he deixat lo fil dels draps?

He volgut, lectors insignes,
demostrar ab senzills tons,
que d' usar son molts indignes,
gech, ermilla y pantalons.

PEPET DE LAS POMAS.

BIBLIOGRAFIA

CURSO DE IDIOMA FRANCÉS; GRAMÁTICA Y EJERCICIOS, por D. José Casadesús Vila. Un volumen de 320 páginas.—Barcelona, 1899.

Moltas son las gramáticas francesas que corren, tant, que sembla impossible fer res de nou en aquest género. Ho sembla; pero el present libre demostra que no es aixís. El talent, la aplicació, el treball, troban sempre medis per fernes progressar.

La novetat d' eix "Curs" no está en el sistema: está en l' ordre, la claretat, la precisió de las reglas; en la abundancia y excel·lencia dels exemples y exercicis en la exquisita disposició tipogràfica que facilita en gran manera l' ensenyansa. Dificilment se trobará un libre ab el qual s' aprengui el francés tan bé, tan prompte, tan agradablement com aqueix.

Además de explicarnos la prosodia, la analogía, la sintaxis y la ortografía de la hermosa lengua de Bossuet, l' autor ens dona per complement la *Gramática Literaria*, preciosa col·lecció de observacions y exercicis sobre l' istil, la traducció, la conversació, las cartas, la poesia y l' historia de la literatura de Fransa.

Es libre utilíssim á tota mena de personas.

Felicitem al autor y li desitjem tot l' éxit que 's mereix.

Preu: 5 pessetas. En las principals llibrerías. Pot demanarse á nostra Administració.

* * *

HISTORIA DE CATALUNYA, per Norbert Font y Sagú.

Per fer callar á alguns llenga-llarchs que diuen que nosaltres no som regionalistas, hem determinat continuar la propaganda en aquest sentit, donant á coneixer als nostres llegidors la obra més ó menos important que d'una ploma catalanista ha sortit ara novament, en pro de sa causa.

Nosaltres que tant hem combatut las tendencias catalanistas, no podem menos de regoneixels una gran condició: la de desviurers en sos treballs de propaganda.

Es en Font, autor de la susdita obra, un simpálich jove que ha fet pel catalanisme més que molts d' altres que han consagrat á n' ell los sahonats fruyts de sa llarga vida. Tindrà lo Sr. Font solsament 23 ó 24 anys. Com á excursionista y espedlech ha conquistat ja bona fama, essent sos articles buscats ab afany per los aficionats á eixas materias.

Sas obras las divideix en dúas classes, *originals y traduccions*, ó arreglos.

La que avuy ocupa nostra atenció, es, com hem dit, l' *Historia de Catalunya*, llibret de propaganda "pera servir aixís pel noy que ha acabat les baseroles, com pel jayo de noranta anys" puig es "tan assequible al obrer que ab prou feynes si may toca un libre, com al home de carrera, que passa la vida entre ells."

Ja desaguada de publicada aquesta obra, y coneguda en lo Centre docent hont cursa 'l Sr. Font, se mogué allí gran rebombori sobre si no era mes que una copia *ad pedem litteræ* de lo que sobre Catalunya diu en sa *Historia de Espanya* en Felip Picatoste. Té allí lo Sr. Font admiradors y partidaris que 'l defensaren; los uns ho han fet be, los altres malament. Algún d' aquests últims digué: No pot ser l'obra d'en Font una copia, porque la d'en Picatoste es: *Historia de España* y escrita en castellá, y la d'en Font es en catalá y s' anomena: *Historia de Catalunya*.

Y com la justicia y la imparcialitat es lo que 'ns mou, dirém que 'l libre es útil y hasta necessari en tota llibrería per pocas pretencions que tinga; que al Sr. Font debem agrahirli los seus estudis sobre Catalunya y l' haver sabut recopilar, en tant poquet espay, tanta materia, pero, sí dirém als seus companys, que no es cap *carlinada*, ni es fer cap ofensa al senyor Font, lo dir que sa obra s' assembla molt á la d'en Picatoste, puig lo fer historia no es escriure una novela ó un drama.

Y pera que no's creguin que 's falta á la veritat, aquí va una mostra:

Diu en Font, cap. II-II, 11:

Vinguda dels cartaginesos.—Los cartaginesos vingueren á Espanya com aliats dels turdetans de Gades (Cádiz) pero havent deixat conèixer llurs projectes de conquista, tingueren que lluytar ab los naturals en l' interior de la Península, y ab los grechs en las costes del Mediterrá y de las Balears. Cartago enviá aleshores nous colonisadors qui poblaren la Espanya y se fortificaren en quasi tota la costa del Mediterrá.

12. *Amilcar, Asdrubal y Anibal.*—La riqueza del pais y l' odi als grechs y romans determinaren als cartaginesos á apoderarse de tota Espanya, pera qual empresa, etc.

Diu en Picatoste, cap. II-II, 13:

Los cartaginesos, pues, penetraron en España como aliados.... pero habiendo dejado conocer sus proyectos de conquista tuvieron que luchar en Cádiz y en algunos puntos del interior con los españoles y con los griegos en las costas del Mediterráneo y en las Baleares. Cartago envió entonces nuevos colonos, que poblaron á España, los cuales fortificaron casi toda la costa del Mediterráneo.

14. *Amilcar, Asdrubal y Anibal.*—La riqueza del país y el odio á los griegos y romanos determinaron á los cartaginesos á apoderarse de toda España, para cuya empresa, etc.

O. W. J.

SOBRE LA FESTA DEL 10 DE MARS

Cada any, densá que per ordres augustas se celebra aquesta festa tan cristiana y tan hermosa; cada any m' acuden al pensament las mateixas consideracions, idénticas ideas.

Aquest com altres anys, en milars d' iglesias, milars de cors espanyols han alsat sos ulls al cel, y sas pregarias á Deu, per nostres morts, per nostres germans, que sucumbiren en lluyta per la Patria desde l' homérica contra 'l francés, fins á l' infortunada contra 'l Nortamérica.

Obediencia com la nostra no hi es al mon, y fins dupto que més absoluta siga la que en lo claustre lliga als frares ab lo Prior.

Un Príncep desde 'l desterro diu: "Reseu per nosteu germans, eleveu lo cor al recort de son sacrifici, per fortaleixer nostre esprit fins á la imitació de son martiri."

Y 'l que aixís parla, no té bayonetas ni policia per ferse obehir, ni per fer temuda la desobediencia, y ho diu d'un modo que més sembla que ho suplica que no pas que ho ordeni, y apesar d' aixó, apenas sa paraula, escrita en lo periódich oficial carlista, arriba á las mans de sos correligionaris, falta temps per organisar la festa, per ferla gran y hermosa, seria y grave.

Y 'ls gastos los sufragan gent que fá un sigle que si no treballan no menjan, sens subvencions, sens pagas ni sous, y sens espera de que per aquell acte arribi á sas mans, rovellada pel cotidiá treball, cap més recompensa qu'algún colp de la tralla centralista y oficial, que 'ns odia en lloch de respectarnos. Y en las naus dels temples católics endolats, ressonan los salms reposats dels ministres de Deu, qu' entonan mentres lo sacerdot mostra al poble que resa, l' Hostia Inmaculada, incruent sacrifici del Màrtir del Gólgota; y la benefactora caritat alivia ab má pródiga las miserias de l' indigencia, per amor de Deu, y, per fi, reunits los que avans resavan, se descubren ab respecte devant lo recort de nostres mártirs, mentres ab eloquent veu narran sas grandesas los oradors tradicionalistas.

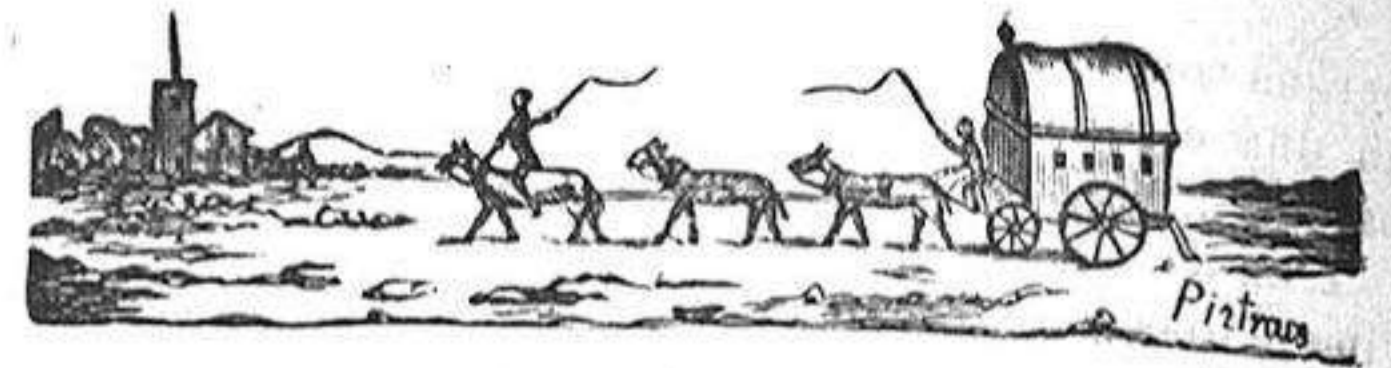
Si algú ignorés lo que som, aixó sol li probaria nostra fé, nostre sacrifici y nostra obediencia.

Y sols fé, sacrifici y obediencia 's necessita per salvar, per regenerar á la nostra Espanya, estesa avuy al llit del dolor y del infortuni.

Ab la fé que traslada montanyas, ab lo sacrifici, que fá rebrer rient la mort; ab l' obediencia que nega fins la propia voluntat, es com s' arriba desde 'l fons del llot y del vilipendi, fins á las alturas de la regeneració y de la gloria.

Inútils son las retóricas, y l' elegancia en lo dir, y la gallardía en lo parlar; fets, fets es necessitan, concrets, clars, evidents, y aquests ¿quí 'ls dona?

Nosaltres y sols nosaltres; nosaltres, que, mentres los partits turnants s' entretenen en fabricar majories en accontentar amichs, en satisfacer ambicions, en calmar exigencias y en llensar bossins de pá, com l' amo al gos, teixim nostra tela d' aranya, resém pels morts, ens preparém pels vius, fem almoyna als pobres repatriats, y als infelissos desheredats de la fortuna, y ferms y de peu mantenim nostres principis y nostre programa ab igual forsa y ab igual fé que ahir, qu' avans d' ahir, que sempre; lo mateix qu' al 33, qu' al 48, qu' al 72; idénticament que nostres pares, que nostres avis, que nostres promogenitors, seguint nostra via, que comensada en lo desterro, acabarà.... allá hont Deu siga servit.—R.

CARTAS DE FORA

Manlleu, 10 de mars de 1899.

Senyor director de LO MESTRE TITAS: La vetllada literaria-recreativa-dramática celebrada lo dia 5 en lo Teatro «La Aurora Manlleuense», fou molt lluhida. En la primera part, després d' una bonica sinfonia, recitaren inspiradas poesias los senyors Joan Codina, Ramón Soler, Joseph Pradell, Rifá (fill), Espelt (fill), Domenech, Antoni Ribas y Joseph Cubi (fill) llegint un magnífich y ben pensat discurs sobre «Armonia social al amparo de las lleys» de don Ignasi Riba.

En la segona part, lo senyor Soler recitá ab tota correcció lo monólech *Esclau del vici* finalisant aquella ab la xistosa pessa en un acte *Grills de las senyas* en el que hi prengueren part esmeradissima los senyors Codina, Espelt, Bagó, Viñeta, Pradell y Doménech.

La concurrencia numerosa y altament satisfeta. De vostre atent y affm. S. S.

X.

* * *

Vilanova y Geltrú, 11 mars de 1899.

Benvolgut y aymat Titas: ja retorna l' *aucellet*, á cantar més fort que may, y ab los seus *refilets* y gaya sorna, á quelcom *esparver* causarà esglay.

Ja sé que l' Antonet va mouer brega al contar aquell *cueto* tan picant, y que, per poch, per poch, está de pega; (crech qu' encara avuy dia 'l van buscant.)

¡Caratsos d' Antonet! tingas senderi, si rabia 'ns portan, ben be m' aixalarán; y vosté, senyor Mestre, consideri ¡quants, al sé aixelat, me *plorarán!*

També un fet, una hazanya, ó milló un *cueto*, podria jo esplicarli avuy mateix, mes tinch de fer muixoní; molt ho sento; ¡si clá pogués contarli! ¡n' hi ha un feix!

Figuris qu' un *caloyo*, reb noticia, en carta, que 'l deixaba contentot, de que un present rebria ab gran condicia; y éll, va convidá 'l regiment tot.

Com que 'l bulto esperat may arribava, preguntan impacients á la estació, y els diuen, qu' en efecte; ja s' estava donant delicias mil lo seu senyó.

Hi havia l' empleat que va portarli; y esplicantse, veyent del tot seguit sigué equivocació, á rescatarli correrem al moment, ab foll neguit.

Arriban á la casa del fals amo, y, éll mateix, tot rient, molt engrescat va dirlos: *«no pensaba en el reclamo; no se alarmen ustedes; descansad.»*

Era todo un buen rancho, longanizas, almendras, nueces, miel, y.... nada más. ¿Y tot s' ho ha menjat?—Todo hecho trixas se ha colado en el vientre, el muy rapax.»

—Gracias, home; ¡per Deu! ¿vosté no ho veyá que ab aytal procedir, feya mal fet?—respongué 'l bon caloyo; y l' altre reya sense seny ni repós, com un ximpler.

Si ha causat tot aixó gran polvoreda, ja 'l lletrat castellufo ho sab molt bé; mes, el surge, pobret, ensopit queda en la planxa pensant que li han fet fé.

¡Recórrolis! pensaba no explicarho, y al últim, ja ho he dit casi be tot, y 's cuydará un ó altre d' esbombarho, y hem pot costar al fi molt fort singlot.

¡Ay, si jo 'l nom li dich del castellufo, y algú que sembla un jutje, hi te que di! Va, va; no 'ns arrisquem en fer el bufo. Son sempre atent,

L' AUCELL VILANOVI.

* * *

Gironella, 21 de mars de 1899.

Senyor Mestre: Los carlins de Gironella celebrarem la festa dels mártirs en la forma següent:

Lo dia 19, á las vuit del mati, Missa de Comunió, acostantse á la Sagrada Taula molt prop de quatrecentas personas, totas desitjosas de pregar á Deu pera 'ls qu' han mort en defensa de la bandera de Deu, Patria y Rey, y en defensa de la Patria en los camps de Cuba y Filipinas.

Prounciá una sentida y elocuent plática lo Rnt. D. Joan Miró, cantantse, ab orquesta, durant la Comunió, varios *motetes* alusius á tan sagrat acte.

Per la tarde, en el local del Centro, se resá enter lo Sant Rosari que dirigí un Sr. sacerdot, assistinthi las familias dels socis. Després, se passá el rato en agradable conversació, fent votis pera el próxim triunfo de nostra Santa Causa, regnant entre tots nosaltres verdader entusiasme y fraternitat.

Com á digne coronament se agraciá als repatriats que assistiren á las funcions ab cinch pessetas á cada un.

Aquest acte fou elogiat per tothom. D' aquest modo han cumplert los carlins de Gironella las ordres de nostre Rey.

EL CORRESPONSAL.

Establiment Tipogràfic, Casanova, 13; Barcelona.